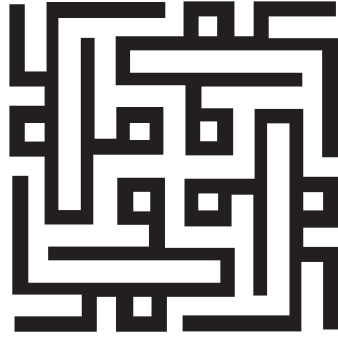

İSLÂMÎ İLİMLER DERGİSİ

Corum Çağrı Eğitim Vakfı Adına Sahibi / Owner on Behalf of Corum Çağrı Eğitim Foundation
Hami GÖKÇÖZ
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Manager of Publication
Murat ERDEM

Baş Editör / Editor in Chief
Prof. Dr. Mehmet Mahfuz SÖYLEMEZ (İstanbul Üniversitesi)

Alan Editörleri / Field Editors
Doç. Dr. Temâm Âvde Abdullâh el-ASSÂF (Jordan University)
Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Nuri GÜLER (Harran Üniversitesi)
Dr. Hilâl Mengüç LİVAOĞLU (İstanbul Üniversitesi)
Arş. Gör. Ümit ESKİN (İstanbul Üniversitesi)

Arapça Kontrol / Arabic Text Editor
Öğr. Gör. Dr. Ziyad Abdelrohman A. Aziz A.A. ALRAWASHDEH (İstanbul Üniversitesi)

İngilizce Kontrol / English Text Editor
Dr. Öğretim Üyesi Birsen Banu OKUTAN (İstanbul Üniversitesi)

Editorler Kurulu / Editors
Prof. Dr. Mehmet Mahfuz SÖYLEMEZ (İstanbul Üniversitesi), Prof. Dr. Mesut OKUMUŞ (Ankara Üniversitesi),
Prof. Dr. Mustafa Doğan KARACOŞKUN (Kilis 7 Aralık Üniversitesi), Prof. Dr. Gürbüz DENİZ (Ankara Üniversitesi),
Doç. Dr. Ali ÖZTÜRK (İstanbul Üniversitesi), Doç. Dr. Nema Muhammed İshak el-BENNÂ (Jordan University),
Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Nuri GÜLER (Harran Üniversitesi), Dr. Öğretim Üyesi Hüseyin SARIKAYA (İstanbul Üniversitesi),
Dr. Hilâl Mengüç LİVAOĞLU (İstanbul Üniversitesi), Dr. İdris SÖYLEMEZ (Araştırma), Araş. Gör. Ümit ESKİN (İstanbul Üniversitesi)

Yayın Kurulu / Editorial Board
Prof. Dr. Mehmet Mahfuz SÖYLEMEZ (İstanbul Üniversitesi), Prof. Dr. Cemalettin ERDEMCI (Siirt Üniversitesi),
Prof. Dr. İbrahim ÇAPAK (Bingöl Üniversitesi), Prof. Dr. Abdurrahman ÖZDEMİR (İstanbul Üniversitesi),
Prof. Dr. Hüseyin HANSU (İstanbul Üniversitesi), Prof. Dr. Hakan ÖLGÜN (İstanbul Üniversitesi),
Prof. Dr. Şeyhnas DEMİR (Gaziantep Üniversitesi), Doç. Dr. Mehmet ÜMİT (Marmara Üniversitesi),
Doç. Dr. Şevket KOTAN (İstanbul Üniversitesi), Doç. Dr. Mehmet ALICI (Mardin Artuklu Üniversitesi),
Dr. Öğretim Üyesi Mehmet Nuri GÜLER (Harran Üniversitesi), Dr. Öğretim Üyesi Hüseyin SARIKAYA (İstanbul Üniversitesi),

Danışma Kurulu / Advisory Board
Prof. Dr. Sabri HİZMETLİ (Kazakistan Yabancı Diller ve Mesleki Karriyer Enstitüsü), Prof. Dr. İrfan AYCAN (Ankara Ü. İlahiyat Fak.),
Prof. Dr. Şinasi GÜNDÜZ (İstanbul Üniversitesi), Prof. Dr. Ali YILMAZ (Ankara Üniversitesi), Prof. Dr. Yaşar DÜZENLİ (İstanbul Üniversitesi),
Prof. Dr. M. Hayri KIRBAŞOĞLU (Ankara Üniversitesi), Prof. Dr. Mehmet ERDOĞAN (Marmara Üniversitesi),
Prof. Dr. Mehmet Ali KAPAR (Selçuk Üniversitesi), Prof. Dr. Muhammed AYDIN (Sakarya Üniversitesi),
Prof. Dr. Rıza SAVAŞ (Dokuz Eylül Üniversitesi), Prof. Dr. Mehmet AKKUS (Ankara Üniversitesi),
Prof. Dr. Samil DAĞCI (Ankara Üniversitesi), Prof. Dr. Almet AĞIRAKÇA (Mardin Artuklu Üniversitesi),
Prof. Dr. Hasan KURT (Ankara Üniversitesi), Prof. Dr. Buhannettin TATAR (Ondokuz Mayıs Üniversitesi),
Prof. Dr. Harefi PALABIYIK (Atatürk Üniversitesi), Prof. Dr. Hicabi KIRLANGIÇ (Ankara Üniversitesi),
Prof. Dr. Musa YILDIZ (Gazi Üniversitesi), Prof. Dr. Yavuz ÜNAL (Ondokuz Mayıs Üniversitesi), Prof. Dr. Alim YILDIZ, (Sivas Üniversitesi),
Doç. Dr. İbrahim Muhammed İbrâhîm el-CEVÂRNE (Jordan Yernuk University), Doç. Dr. Temâm Âvde Abdullâh el-ASSÂF (Jordan University)

Yönetim Yeri / Head Office
1- İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi,
Baba Hasan Alemlî Mahallesi Horhor Cad. Kuvallı sokak No: 1 A Blok 34091 Fatih/İSTANBUL
Tel: 212.5326015/27717 Fax: 0212.5326207
e-mail: mehmet_mahfuz@yahoo.com

Baskı / Printing
Dizgi ve İç Düzen: Ankara Dizgi Evi
Baskı: TDV Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi

Baskı Yeri ve Tarihi / Publication Place and Date
2019 ANKARA

İslami ilimler Dergisi yılda iki defa yayın yapan hakemli bir dergidir. Dergide yer alan yazıların her türlü içerik sorumluluğu yazarlarına aittir. Dergide yayımlanan yazılar izin alınmadan kısmen ya da tamamen başka bir yerde yayımlanamaz. / Journal of Islamic Sciences is a bi-annual peer-reviewed journal. The all responsibility which is originated from articles and other texts, belongs to author of them. It is not permissible to publish all texts that published by journal partially or entirely.

İÇİNDEKİLER

EDİTÖRDEN5

Ziyad ALRAWASHDEH
KUR'ÂN'DA CEHÂLET KAVRAMININ ANLAM ALANI.....7

Saliha TIK
CARL ERNST'İN KUR'ÂN'I OKUMA ANLAYIŞI33

Shahabaddin Amirzadeh SHAMS
العلامة محمد أبو زهرة ومنهجه في التفسير76
MUHAMMED EBU ZEHRÂ VE TEFŚİRDEKİ METODU
ABU ZAHRAH AND HIS INTERPRETATION METHODOLOGIES IN ZAHRAH AL-TAFASIR

Muhammed Neẓîr KHÂN
مراجعة نقدية لتفسير المودودي 110
A CRITICAL REVIEW OF MAWUDUĐI'S INTERPRETATION (TAFHEEM UL AL-QURAN)
MEVDUDI'NİN TEFŚİR'İNE ELEŞTİREL BİR BAKIŞ

Muhammed Emin NURMUHAMMED
محمد رشيد رضا وتفسيره المنار (بحث تحليلي) 138
MUHAMMED RESHED RIZA AND HIS WORK TAFSEER AL-MANAR (ANALYTICAL RESEARCH)
MUHAMMED REŞİD RIZA VE EL-MENAR ADLI TEFŚİRİ (ANALİTİK ARAŞTIRMA)

Jamal NAJIM
فقه الشورى في القرآن الكريم 160
JURISPRUDENCE OF SHURA IN THE HOLY QURAN
KUR'ÂN-I KERİM'DE ŞÜRÂ KAVRAMI

Aykut KAYA-Dr. Abdullah Ahmad AL-ZYOUT
السيرة النبوية والتفسير بالمأثور (دراسة منهجية تطبيقية) 186
SIRA AND TAFSIR BI-AL-MATHUR (EXEGESIS BASED ON NARRATIONS) -
(STUDY OF METHODOLOGY AND APPLIED)
SİVER VE TEFŚİR (METODOLOJİK VE UYGULAMALI ARAŞTIRMA)

Dr. Abdullah Ahmad AL-ZYOUT-Dr. Abdulmevla AL-ZYOUT
 آراء المفسرين في معنى الفاحشة الواردة في آيتي الحبس والايذاء (دراسة نقدية مقارنة) 214
 EXEGETES' OPINIONS IN THE MEANING OF AL-FAHISHAH MENTIONED IN Q4: 15, 16
 (CRITICAL COMPARATIVE STUDY)
 HAPS VE EZA BAĞLAMINDA FUHUŞ KAVRAMININ MANASI VE MÜFESSİRLERİN BU KONUDAKİ
 GÖRÜŞLERİ

Muhammed Selman ÇALIŞKAN
 دروس التفسير بـ«دار المنون» في الفترة الانتقالية بين الدولة العثمانية والجمهورية التركية 238
 TAFSEER COURSES AT THE DÂR-AL-FUNÛN IN THE TRANSITION PERIOD FROM THE OTTOMAN EMPIRE
 TO THE TURKISH REPUBLIC
 OSMANLI'DAN CUMHURİYET'E GEÇİŞ DÖNEMİNDE DÂRULFÛNÛN'DA TEFİR DERSLERİ

EDİTÖRDEN

İnsana varoluş sebebi ve gayesini beyan eden Kur'an, insana hareket tarzını bildirmek ve onu ebedi saadete ulaştırmak gayesiyle şeref nâzil olmuştur. Onun bu gayesini vazife edinerek karanlık dünyalara Kur'an'ın ışığını sunmak ve insanları onunla tenvir etmek emel-i halisanesiyle uzak diyarlara göçen nice sahâbe-i kirâm, Kur'an'ı yeni zihinlerle kavuşturmak için büyük gayret sarf etmişlerdir. Söz konusu zihinlerle inkişaf eden tefsir ilmi ilk dönemler itibarıyla küçük ancak etkili Kur'an halkalarında tedris edilmekteydi. Sahâbe-i kirâm etrafında teşekkül eden işbu halkalar, sonraki dönemlerdeki tefsir hareketlerinin de vazgeçilemez mehazi olmuştur. Tabii ve tebe-i tabii başta olmak üzere gelenek ile gelecek arasında bir köprü mesabesinde bulunan her müfessir tabakası, Hz. Peygamber ve ashâb-ı güzîn ile başlayan bu ameliyeye katkıda bulunarak pek kıymetli bir tefsir hazinesini bizlere miras bırakmışlardır. İlm-i tefsirde ihtisaslaşan bizlere düşen vazife de bu tefsir mirasını zayi etmeden gelecek nesillere ulaştırmanın mesuliyetini tüm varlığımızla hissedip işe koyulmaktır. Bu iş Kur'an'ın ne dediğini işitmek ve evvelden onu işitenlerin birikimlerine kulak vermekle başlayacaktır şüphesiz. Asırlarca teraküm etmiş ve hiçbir kitaba nasip olmamış bu engin birikimin ürünü mesabesinde bulunan tefsir külliyyatını çalışma konusu yapmak ve böylece bu birikimden istifade ile Kur'an'ın nûrunu zaman ve zemine yansıtmak, alanda kalem oynatan her bir mütehasşın öncelikli vazifesidir. İşte bu duygu ve düşüncelerle, tarihe not düşmek ve Kur'an'ın anlaşılmasına bir katkı sunabilmek amacıyla İslâmî İlimler Dergisi'ne "Tefsir" başlığıyla özel bir sayı hazırlamak için yola koyulduk. Bugün, alanda ihtisas kesp eden kıymetli müelliflerin telifâtıyla dergimizi çıkarmış olmanın bahtiyarlığını yaşıyoruz.

Sayı makaleleri Kur'an kelimeleri ve Tefsir tarihi alanlarına inhisar etmektedir. "Kur'an'da Cehâlet Kavramının Anlam Alanı" başlığı ile kaleme aldığımız çalışmamız, cehalet kavramının Kur'an ve Arap şiiirinde kazandığı anlamlar ile teşekkül eden mana alanını irdelemektedir. Abdullah Ahmad Al-zyout ve Abdulmevla Al-zyout tarafından müştereken kaleme alınan "Haps ve Eza Bağlamında Fuhuş Kavramının Manası ve Müfessirlerin Bu Konudaki Görüşleri" adlı makale ise en-Nisâ 4/15 ve 16. ayetler özelinde fuhuşyat mevzuunu ele almaktadır. Kur'an kavramlarına dair bir başka çalışma da "Kur'an-ı Kerim'de Şura Kavramı" başlığı ile Jamal Najim tarafından kaleme alınmıştır. Makale, şura kelimesinin Kur'anî anlamını ve ifade ettiği yönetim şeklini günümüze bakan yönleriyle ele almaktadır. Siyer ve tefsirin birbirine kaynaklık ettiğini ortaya koyan Aykut Kaya – Ahmad Al-zyout'un "Siyer ve

Tefsir (Metodolojik ve Uygulamalı Araştırma)” adlı makalesi ise ilm-i tefsirin kaynağına müteallık bir araştırmadır. Derginin diğer makalelerinin Tefsir Tarihi alanında kaleme alındığı görülmektedir. “Muhammed Reşid Rıza ve Menar Adlı Tefsiri” (Muhammed Emin Nur Muhammed), “Mevdûdî’nin Tefsirine Eleştirel Bir Bakış” (Muhammed Nezâr Hân) ve “Muhammed Ebû Zehrâ ve Tefsirdeki Metodu” (Şihâbüddîn Emirzâde Şems) başlıklı makaleler muasır tefsirleri tahlili bir surette inceleyerek Tefsir Tarihine katkı sunmayı hedeflemektedirler. Muhammed Selman Çalışkan’ın kaleme aldığı “Osmanlı’dan Cumhuriyet’e Geçiş Döneminde Dârülfünûn’da Tefsir Dersleri” başlıklı makale, yüksek din eğitimi vermek amacıyla kurulan Dârülfünûn özelinde Osmanlı’nın son dönemi Tefsir eğitimini ele almaktadır. Muasır bir İslâm araştırmacısı olan Carl Ernst’in Kur’ân tahlillerini inceleyen ve Saliha Tik tarafından kaleme alınan “Carl Ernst’in Kur’ân’ı Okuma Anlayışı” adlı makale ise aynı araştırmacının ‘How to read the Qur’an a New Guide, With Select Translations’ adlı eserinde Kur’ân ayetlerinin mütenâzır/simetrik yapısının (ring composition) Kur’ân’ı anlamaya sağlayacağı katkının imkânını sorgulamaktadır.

Gayret bizden, muvaffakiyet Allah’tandır.

Prof. Dr. M. Mahfuz SÖYLEMEZ
İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
İslam Tarihi Anabilim Dalı